

Weekklapper.

Dr Daels, hoogleeraar te Gent, vertelt : « Wij bevonden ons plots in de vuurlinie. Een eersten hulppost moesten we verlaten. We brachten de gekwetsten in een huisje... Toen kwam de dood ons huisje bezoeken. Op den killen kelderbodem, in het vale licht, dat tusschen twee ijzeren stangen, binnenviel, werd op een hijgende borst het oude koperen kruisken der voorvaderen gelegd. De handen grepen het vast. De gewonde vroeg naar zijn jongens en stierf zonder een klacht. Hij was een der dapperen van Houtems heuvel.

.....

Onze jongens riepen ons ! We hoorden hun stemmen midden door het gebrul en het gehuil van het verlaten of gekwetste vee. Een paar oude mensen en een flinke boerendochter, die in den storm hun huis niet hadden verlaten, droegen de ladders, om er de gekwetsten op te leggen. Met een stuk iaken waarop een kruisvormig uitgesneden roode zakdoek gespannen was, trokken we met een lantaarn het slagveld rond, in de duisternis. Hier weerklonk het « Wer-da ? » van de Duitsche soldaten. Wij bevonden ons eensklaps te midden van een korps Duitschers, die in hun grijze mantels gehuld, op het veld lagen te slapen.

Bij de dappere gevallenen, onze Belgen, op Houthem's hoogte, knielden we neer. Wij vonden een der helden weer, een onzer artillerie-officieren, luitenant Dollain, van Gent, die roemvol, in het gevecht, op den eerepost gebleven was. Door de bloedvlek glinsterde de huwelijksring ! O, vrouw, o, kinderen, het allerlaatste bloedgeschenk ! Wij namen eerbiedig de hand uit de aarde op en schoven langzaam den bebloeden ring naar den vingertop. « Weg, dat is goud ! » riepen de Duitschers. « Laten liggen ! » Dat is van de vrouw, van de kinderen ! zei ik.

— Niets te doen ! Dat is goud, dat is voor ons, voort.

En alleen met een brankardier in den nacht, tusschen de grauwe mantels en de Hunnenbajonetten ging ik... Maar dokter Daels keerde terug, protesteerde, haalde den ring en redde hem. En veel huwelijksringen gaf hij na den oorlog aan de vrouwen van gesneuvelden af, en dat waren telkens roerende oogenblikken. »

Zoo lees ik in het schoone boek van professor Dr. Frans Daels : « Voor mijn Volk in Nood », een boek nu pas uitgekomen. En ik volg Daels in al zijn heerlijk werk voor de gewonden, de stervenden, ook voor gezonde soldaten, die bemoediging noodig hadden. Ik lees dat, nu we op 11 November den wapenstilstand herdenken — en te Brussel de onbekende soldaat plechtig begraven werd. Dit boek getuigt van zooveel onbekende soldaten, van hun strijd, hun lijden, hun moed, hun offers...

Wapenstilstandsday... het is voor allen, die waarlijk geleden hebben

den herdenkingsdag van den vrede met den vurigen wensch, dat het gedaan moge zijn met oorlogen ! En de belofte aan de Vlamingen moet vervuld worden. Ook dat lees ik in dit schoone boek.

Op 12 November werd de nieuwe Brusselsche zeehaven ingehuldigd. Reeds in de jaren 1500 wilde Brussel een uitweg naar de zee, door een vaart naar de Rupel. De Mechelaars verzetten er zich tegen, omdat zulks schade zou berokkenen aan hun stad, maar de landvoogdes Maria van Hongarije verwierp hun bezwaren. Den 16^{en} Juni 1550 kwamen de Brusselsche overheden met burgemeester Jan de Locquenghien naar Willebroek, en op plechtige wijze stak de magistraat daar een spade in den grond, om den eersten schop aarde uit te delven.

Een dichter bezong dat en rijmde o. m.

Tot Willebroeck heeft Locquenghiens macht gebleken,
XVI Juni was den eersten steeck gestecken.

In 1573 bouwde men de sluis van Klein-Willebroek. Maar in onzen tijd was dit kanaal zeer onvoldoende geworden wegens de grootere schepen en daarom heeft men het kanaal zeer verbreed, en van moderne instellingen voorzien, dank vooral aan de electriciteit.

De stad Brussel betaalde vroeger ook het kasseien van den steenweg Boom-Antwerpen. En waarom ? Wel, zoo kreeg Brussel een goede verbinding naar de Scheldestad. De reis ging zoo : de trekschuit bracht de passagiers van Brussel naar Klein-Willebroek en de overzetboot van daar naar Boom. Hier aan den veerdam stond de diligentie voor Antwerpen klaar. 't Was anders als met den bloktrein, hé ? En in 1830 reisde men nog aldus. Maar de reis kon tegenslaan, als slecht weer den overtocht bemoeilijkte of wanneer er ijsgang was op de Rupel. Dan moest men te Boom kunnen logeeren. Ook nam menig een hier gaarne een hartversterking of een maal en de stad Brussel bouwde daarom te Boom een logement « De Scheepvaart », nu nog de bekende herberg in de Leopoldstraat. In 1810 heeft keizer Napoleon ook over water de reis van Brussel naar Boom gemaakt, maar natuurlijk niet in een trekschuit. Van Boom uit schouwde hij de oorlogsschepen op de Rupel. De oevers waren versierd. Men moest wel vreugde huichelen voor den heerscher, den oorlogsgod. Eenige jaren later vervoerde men over de vaart veel geschut... dat te Waterloo Napoleons troepen beschoot. En daarna kwamen schepen met gewonden toe... ook al weer over het kanaal en 't veer, terwijl men wagens opvorderde, om ze naar Antwerpen te brengen.

Dit veer was ingericht in 1161. Vroeger was er maar een, n. l. aan het Hellegat bij Niel.

't Was te Klein Willebroek, waar toen een schans was, dat kort na de eerste opening Willem de Zwijger en Egmont afscheid namen. Alva heerschte in 't land. Willem van Oranje ging heen, om elders den opstand voor te bereiden. Hij bezat hier veel goederen, welke hij nu zou verliezen. Daarom sprak

Egmont : « Vaarwel, graaf zonder land ». En Willem antwoordde : Vaarwel, graaf zonder hoofd ». En inderdaad, kort daarna werd Egmont, samen met zijn vriend Hoorne, te Brussel onthoofd.

En nu we van onthoofding spreken valt het ons in, dat 12 November de dag van Sint-Lieven is. Deze zendeling, bisschop van Gent, verbreidde in Oost-Vlaanderen het Christendom. Op 12 November 657 werd hij te Essche door onze heidensche voorouders onthoofd. Drie zijner getrouwen brachten 's nachts in 't geheim zijn lichaam naar Houtem en daaruit ontstond de volgende legende : Na den moord bleef het lijk liggen. Niemand durfde het wegbrengen uit vrees voor Waldbrecht, hoofdman der bende. Sint-Lieven nam dan zelf zijn hoofd in de hand en ging er mee naar Houtem, om daar begraven te worden. Men toont u den weg langs waar hij stapte, en deze heet de Sint-Lievensweg. Essche werd Sint-Lieven Essche en Houtem Sint-Lievens Houtem genoemd. Nog een overlevering is deze : Sint-Lieven werd door de heidenen gebonden, maar de koorden of zeelen gingen los en de menschen riepen : « Verzeelt hem ! » Daarom werd een dorp aldaar Herzele genoemd. Wat verder geraakte de zendeling weer vrij. Toen riep men : « Houd hem, houd hem ! » en om deze reden doopte men een dorp, dat daar ontstond, « Houtem ». Zoo brengt het volk alles met zijn legenden in verband.

De inhuldiging van het Brusselsch kanaal is nu zonder al te veel praal geschied vanwege den slechten tijd. En ja, mocht onze frank maar eens wat beter en vaster worden. Hadden we in 't land meer samenwerking en minder politiek.

— De Politiek, de Politiek, sprak de boer tot de baron, ik ken dat, van 's avonds in mijn kiekenkot.

— Van in uw kiekenkot ?

— Wel ja, 't is er dan een gevecht om op den hoogsten stok te zitten, dat zien en hooren'er van vergaat... En als z'er dan eindelijk op zitten, dan doen ze wat op den kop van al wie zoo hoog niet kon geraken !

Maar de politiek blijft met dit al toch de groote macht in 't land. Deze week is de nieuwe zittijd van de Kamer begonnen.

* * *

De eerste steenkool.

Toen eens, het was in het begin van de 14de eeuw, het hout zoo hoog in prijs was, dat brouwers en smeden hun verdiensten ernstig daardoor zagen bedreigd, besloten die te Londen een proef te nemen met steenkool. Maar daar was op eens Londen in last ! Er werd van wege hen, die met brouwers en smeden in dezelfde wijken woonden, een verzoekschrift bij den koning ingediend, waarin een wet werd gevraagd tegen het gebruik van steenkool. De verbruikers evenwel, ziende dat de nieuwe brandstof in prijs ver beneden het hout stond en in verwarmend vermogen het verre overtrof, bleven die gebruiken, maar de regeering trad met ernst op tegen zoodanig misbruik en

er werd een wet aangenomen, waarbij ieder met de doodstraf werd bedreigd, die in Londen steenkool durfde branden.

Men weet zeker, dat minstens een persoon die vermetelheid met het hoofd heeft moeten boeten. Vooraan in de rijen der tegenstanders stonden de dames, die meenden dat hun gelaatskleur onder den walm der nieuwe brandstof lijden zou. Uitnoodigingen in huizen, waar van steenkolen werd gebruik gemaakt, sloegen zij af en zij raakten geen spijzen aan, die aan die leelijke, zwarte brandstof haar gaarheid dankten.

En nu beheerscht steenkool de wereld.

Och ja, zoo is het met veel nieuwigheden gegaan ! De man, die het eerst met een paraplu op straat kwam, moest de vlucht nemen. De eerste lokomotief, was voor velen door den duivel bezeten. Vandaar, dat men in onzen jongen tijd een lokomotief nog « de duivel » noemde. Uitvinders van allerlei dingen, die we nu onontbeerlijk achten, werden als gek aanzien, of moesten door de vlucht aan den dood ontsnappen.

N^r 3. Prijs 35 cent. — Abonn. per jaar 20,80 fr. 18 November 1922.

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

